

глОтки (глОтка) – глотКИ (глотОк);

в) грамматические: волОкна – волокНА, коЛЬца – кольцА, пятна – пятНА, лица – лицА, числа – числА; седиНЫ – седиНЫ, бороДы – бороДЫ, голоВы – голоВЫ, стОроны – стОроны, нозДри – нозДРИ;

г) стилистические: недопустимые в нейтральном стиле, но представленные в профессиональном употреблении медиков: запломБИровать, алкоголь, нарколепСИя, шприцЫ, шприцОв и проч. Однако следует помнить, что врач должен изъясняться образцово, поэтому стилистически маркированных вариантов следует избегать в общении с пациентами.

Помогает снять омографическую проблему не только ударение, но и использование букв О и Ё при разграничении причастий и прилагательных в форме прошедшего времени, ср.: сметАнный (от сметана) – смЕтанный (от метать), точЁный – тОченный и проч.

Дополнительным различителем ударение выступает у фонематических вариантов при наличии флексий –ой или –ый в формах мужского рода именительного падежа единственного числа как у прилагательных: хмельнОй (о состоянии опьянения) – хмЕльный (о растении); языкОвый (языковая колбаса) – языковОй (языковая единица), связнОй (стройный) – связнОй (для связи), сливнОй (от слива) – сливнОй (от слить), чуднОй (превосходный) – чуднОй (странный), угерЁвый (от Угорь – рыба) и угерВой (от угОрь – прыщ) проч. Аналогично дифференцируются прилагательные и страдательные причастия прошедшего времени: разлитОй – разлитый, испитОй – испитый, литОй – литый и проч.

Фонологическая типология языка неразрывно связана с грамматической типологией. Поэтому изучение русского ударения целесообразно сочетать с изучением грамматических особенностей различных частей речи. Усвоение просодической организации слова в языках акцентного типа является важной предпосылкой овладения иностранцами русской речью на практике. Необходима разработка системы упражнений для формирования акцентологических навыков в профессиональной среде медиков-инофонов. Устойчивые просодические навыки ускоряют процесс восприятия и понимания речи, как в профессиональной, так и в бытовой среде.

Список использованной литературы

1. Аванесов Р.И. Фонетика современного русского литературного языка / Р.И.Аванесов.- М., 1956. – 240 с.
2. Ефремова Т.Ф. Словарь грамматических трудностей русского языка / Т.Ф.Ефремова, В.Г.Костомаров.- М.: Русский язык, 2000. – 347 с.
3. Зализняк А.А. Русское именное словоизменение / А.А.Зализняк.- М.: Наука, 1967. – 370с.
4. Иванова Т.Ф. Новый орфоэпический словарь русского языка. Произношение. Ударение. Грамматические формы / Т.Ф.Иванова.- М.: Русский язык. – Медиа, 2005. – 893 с.
5. Колкер Я.М. Практическая методика обучения иностранному языку / Я.М.Колкер .- М.: Akademia, 2001. – 258 с.
6. Криворучко П.М. Смыслоразличительная и формообразовательная роль ударения в современном русском языке / П.М.Криворучко. - К.: Радянська школа, 1968. – 116 с.
7. Левандо Н.В. Русское словесное ударение и проблемы обучения студентов-иностранцев акцентуационно-ритмической структуре слова на начальном этапе / Н.В.Левандо // Изучение русского языка в школе и вузе. Межвузовский сборник научных трудов. – Тула, 1997. – С.27-30.
8. Логинова И.М. Автоматизация навыков произношения русского слова: учеб. пособ. для иностр. студ.-филологов I курса / И.М.Логинова .- М.: Изд-во РУДН, 1981.– С. 50-69.
9. Нагорняк О. Формування фонетичного аспекта комунікативної компетенції в іноземних студентів / О.Нагорняк // Актуальні проблеми викладання української (російської) мови іноземним студентам і аспірантам. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 57-59.
10. Редькин В.А. Акцентология современного русского литературного языка / В.А.Редькин .- М.: Просвещение, 1971. – 224 с.
11. Скворцов Л.И. Большой толковый словарь правильной русской речи: 8000 слов и выражений / Л.И.Скворцов .- М.: ООО «Изд.-во Ониск», ООО «Изд-во «Мир и образование», 2009. – 1104 с.
12. Федянина Н.А. Ударение в современном русском языке / Н.А.Федянина.- М., 1976. – 304 с.
13. Шутова М.Н. Пособие по обучению русскому ударению для изучающих русский язык как иностранный / М.Н.Шутова .- М.: Русский язык. Курсы, 2013. – 96 с.

ПРАКТИЧНА ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ – ЗАПОРУКА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ЇХ ПІДГОТОВКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Фастовець М.М., Калюжка О.О., Гасюк Н.І.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У статті розглядається питання підвищення якості підготовки майбутніх лікарів з урахуванням сучасної організації навчального процесу та можливостей і соціально-медичних потреб українського сьогодення. Наголошено на педагогічному підході до викладання клінічних дисциплін, скерованому на практичну професійно-орієнтовану роботу студентів.

Ключові слова: якість підготовки, навчальний процес, професійно-орієнтована робота.

Процеси глобалізації зумовлюють новітні тенденції в освіті, що є необхідною передумовою подальшого її розвитку й удосконалення. Адже досягти нових результатів у вищій освіті, створити якісну систему підготовки фахівців і на цій основі забезпечити конкурентоспроможність випускників і престиж української вищої освіти у світовому просторі можливо лише за умов упровадження нових технологій навчання [1; 3; 5].

Медична освіта України – органічна складова національної вищої освіти, яка переживає період оновлення і системної реорганізації. Протягом останнього десятиріччя процес професійної підготовки лікаря в Україні відбувається під впливом європейських освітніх вимог. Це пов'язано з упровадженням у вищу медичну школу основних

положень Болонської системи, необхідністю надати майбутньому лікарю уніфіковані для різних країн професійні знання й навички. Рівень опанування ними має відобразитися в дипломі, що є перепусткою до професійної реалізації особистості в будь-якій державі [2; 4].

Проведення реформ у галузі вищої медичної освіти потребує обґрунтованих, продуманих рішень на основі синтезу наукових і практичних досягнень національного та світового масштабу. Важливим є раціональне використання досвіду фахівців зарубіжних вищих медичних навчальних закладів.

Одна з ключових позицій - така характеристика педагогічного процесу як наявність зворотного зв'язку зі студентом на кожному етапі. Це дозволяє підсилити мотивацію навчально-пізнавального процесу, психологічно розвантажити студента, створити здорову конкуренцію в засвоєнні навчального матеріалу. Сьогодні важливим вважається не надання конкретного матеріалу (фактичні дані можна знайти в багатьох інформаційних джерелах), а розвиток особистості медика в системі дисципліни.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) запровадила визначення сучасного висококваліфікованого лікаря як особи, що "надає допомогу, приймає рішення, спілкується, керує та враховує інтереси й потреби суспільства" [6].

Нові знання легко сприйматимуться студентами старших курсів на підставі наявності в них міцної бази з фундаментальних і клінічних дисциплін, закладеної на попередніх курсах. При щоденному оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам: тестуванню, структурованим письмовим роботам, усному опитуванню, контролю практичних навичок. Використання тестів у навчальному процесі надійно увійшло у світову педагогічну практику. Постійно розвиваються сучасні уявлення про призначення та педагогічні можливості тестів, їхні форми, формати запитань [2; 3; 5].

Проте часте використання цієї форми контролю поступово починає відтісняти на другий план найбільш важливу частину заняття з клінічних дисциплін – практичну професійно-орієнтовану роботу студентів. Як результат, студент, який добре справляється з вирішенням тестових завдань, не завжди може пояснити й обґрунтувати свою відповідь на практиці. Його знання стають фрагментарними, базуються на стандартних тренажерах-моделях ситуацій, що неодноразово повторюються, а клінічного мислення і практичної підготовки бракує. Без сумніву, тестування більше, ніж інші методи вимірювання знань, які використовуються в сучасній педагогіці, відповідає критеріям якості при визначенні рівня теоретичної підготовки. Однак сучасний професійний медичний працівник мусить володіти не лише теоретичними знаннями, а й високоточними відпрацьованими практичними навичками, швидко приймати правильні рішення в умовах стресу і дефіциту часу [1; 6].

Єдиним ефективним способом для досягнення таких цілей є робота безпосередньо з пацієнтами. З метою посилення мотивації студентів до засвоєння ними такого матеріалу доцільним вважається перерозподіл кількості балів під час оцінювання успішності навчання на клінічних дисциплінах на користь практичних навичок. Пропонується збільшити відсоток навчального часу для освоєння студентами навичок із надання невідкладної медичної допомоги безпосередньо в лікарських амбулаторіях загальної практики-сімейної медицини, інших клінічних базах кафедр. Лише біля ліжка хворого, збираючи скарги й анамнез, виконуючи фізикальне обстеження, аналізуючи результати додаткових методів дослідження, студент випускного курсу зможе самостійно інтегрувати знання з предметів, вивчених на попередніх курсах.

У цьому процесі надзвичайно важливою стає роль викладача, його компетентність, сумлінність, працездатність. Для того, щоб навчання студента було ефективним, а майбутня оцінка об'єктивною, викладач має простежити за етапом визначення діагнозу, вибору й обґрунтування максимально ефективної лікувальної тактики, надати додаткову інформацію для порівняння, відібрати патології для диференційованої діагностики. Тільки педагог із великим стажем лікаря може дати своїм учням-студентам таку інформацію, якої вони не знайдуть у жодній книжці.

Такий педагогічний підхід у викладанні клінічних дисциплін, особливо на випускних курсах, спонукає до вмілого оперативного і свідомого використання засвоєних знань, сприяє їх закріпленню в нових умовах справжньої, а не тестової клінічної ситуації. А це, зрештою, допоможе майбутнім лікарям зрозуміти й оцінити затребуваність теоретичних фундаментальних знань.

Цілком логічним стає висновок про необхідність серйозної підготовки і студентів, і викладачів вищих медичних навчальних закладів України. У складний період освітніх інтеграційних процесів доцільним є максимальне збереження позитивних здобутків національної системи медичної освіти з урахуванням можливостей і соціально-медичних потреб українського сьогодення, а також ефективне використання досвіду європейських країн для підготовки мобільного, творчого, конкурентоспроможного лікаря високої кваліфікації.

Список використаної літератури

1. Удосконалення якості підготовки лікарів в умовах болонського процесу / Л.В. Глушко, Н.В. Чаплинська, Н.З. Позур [та ін.] // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С. 47-49.
2. Неловкіна-Берналь О. А. Соціально-професійна підготовка сучасного лікаря: американський та європейський підходи / О.А. Неловкіна-Берналь // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – №1. – С. 101-106.
3. Міцність знань студентів – невід'ємна умова успішності подальшої професійної діяльності / М.І. Тарапата, П.Я. Кравцов, Б.Г. Попов [та ін.] // Матеріали наук.-практ. конф. "Самостійна робота студентів вищих навчальних закладів: досвід, проблеми та перспективи". – Харків, 2004. – С.147-148.
4. Система управління якістю медичної освіти в Україні / І.Є. Булах, О.П. Волосовець, Ю.В. Вороненко [та ін.]. – Донецьк: АРТ-ПРЕС, 2003. – 212 с.
5. Поняття «компетентність» та «компетенція» у підготовці фахівців Державної служби медицини катастроф / І.В. Кочін, О.М. Акулова, Д.В. Ількаєв [та ін.] // Запорозький медичний журнал. – 2008. – № 4. – С.150-152.
6. Шаповал С.Д. Методические аспекты последипломного образования и непрерывного профессионального развития врачей общей практики / С.Д. Шаповал, С.Н. Дмитриева, В.А. Одринский // Міжнародний медичний журнал: Спец. вип. – 2005. – С. 157.